

СТАНОВИЩЕ

от доц. Илияна Любомирова Стоева, дмн

Катедра „Образна диагностика, дентална алергология и физиотерапия“,
Факултет по дентална медицина, МУ – Пловдив

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

Професионално направление: 7.2 Дентална медицина

Докторска програма: Протетична дентална медицина

Автор: Цветелина Николова Канлиева

Формат на докторантурата: Редовен докторант

Катедра: Дентално материалознание и протетична дентална медицина

Тема: Протетично лечение на пациенти със силен рефлекс на гадене и повръщане
Научен ръководител проф. д-р Методи Захариев Абаджиев, д.м.н.

Настоящото становище е изготвено въз основа на заповед № Р-109-394/08.09.2023 г. на Ректора на МУ – Варна и е съобразено със Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за приложение на ЗРАСРБ и Правилника на МУ – Варна. Д-р Цветелина Канлиева е предоставила по процедурата всички необходими материали.

Актуалност на тематиката

Денталното лечение, в частност протетичното лечение, изисква краткотраен или продължителен контакт на денталните материали с различни участъци в устната кухина, включително и с най-рефлексогенните като небцето и дисталния участък на езика. При посещение при лекар по дентална медицина, някои пациенти изпитват изразен рефлекс за гадене и повръщане. Причините могат да бъдат относителни или постоянни. Честата поява на рефлекс за гадене и повръщане при денталните визити може да доведе до избягване на редовно лечение на зъбите и влошаване на оралното здраве при тези пациенти. Специалист ите по протетична дентална медицина най-често се сблъскват с проблема на изразен рефлекс за гадене, тъй като те често докосват по време на работа рефлексогенните зони в устната кухина при вземане на отпечатъци или при поставяне на частични или тотални протези. В научната литература се откриват оскъдни данни за степента на проява на рефлекса на гадене и неговата профилактика по време на протетичното лечение. Може да се обобщи, че темата на дисертационния труд и проведените изследвания са актуални и от съществена значимост за рутинната дентална практика. Целта и задачите в дисертационния труд са поставени коректно и тяхната

реализация определя информативни резултати, на базата на които могат да бъдат направени съответните изводи и заключения.

Познаване на проблема

Д-р Канлиева познава задълбочено проблема и публикуваните резултати по темата на дисертационния труд. Литературният обзор представя анатомията на орофарингеалната област. Описани са подробно психофизиологичните предпоставки за поява на рефлекс за гадене и повръщане. Задълбочено са представени епидемиологията, етиологичните и патогенетичните фактори, както и класификацията на симптомите на гадене и повръщане на пациенти при протетично лечение. Описана е подробно взаимовръзката между някои анатомични зони и възникването на рефлекс за гадене и повръщане. Цитираните източници са съвременни, подбрани са целесъобразно и са информативни.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е представен на 162 страници и е онагледен с 95 фигури, 21 таблици и 6 приложения. Представената библиографска справка обхваща 175 литературни източника, 45 от които са на български език.

Целта на дисертационния труд е ясно формулирана и успешно постигната. Целта е да се изследва рефлекс на гадене и повръщане при рискови пациенти и да се създадат алгоритми за работа с тях при различни протетични манипулации. Поставените четири задачи са съобразени с дефинираната цел и допринасят за нейното реализиране.

Методика на изследването

Проведената научно-изследователска дейност е коректно планирана и изпълнена. Получените резултати са отчетени достоверно и са подложени на подробен статистически анализ. Направено е количествено и качествено изследване на степента на рефлекс на гадене и повръщане при 121 пациенти чрез изследване и оценка на фарингеален рефлекс и повърхностна сетивност на лигавицата в зоните, активиращи рефлекс на гадене. Направено е сравнително проучване на два метода за намаляване на рефлекс за гадене – чрез контактна анестезия с Лидокаин и чрез прием на хомеопатично средство. Направено е анкетно проучване относно рефлекс за гадене както при лекари по дентална медицина (n=150), така и при пациенти (n=118). Избраните методи са подходящи за изпълнение на поставените задачи и постигане на целта на дисертационния труд.

Резултати

Резултатите са изложени така, че следват логически поставените задачи. Оформени са в 8 таблици и 65 фигури. А-линията е идентифицирана като най-честата зона, предизвикваща рефлекс на гадене при стимулиране (100%), следвана от задната терта на езика (91,74%). Половината от пациентите реагират при стимул по страничните ръбове на езика (52,89%) и средата на небцето (45,00%). Най-слабо чувствителна е букалната лигавица (38,01%). Установена е пропорционална корелация между рефлекс

на гадене и големината на рецепторното поле. При жените е регистрирана по-висока честота на рефлекс за гадене (57%) в сравнение с мъжете. Резултатите по задача 2 показват понижаване на пациентите с рефлекс на гадене след топикално приложение на Лидокаин с 48,76% средно за всички зони, като най-силно е влиянието в областта на А-линията. Употребата на контактен анестетик води до понижаване на интензитета както на тактилния усет (с 50,35%), така и на рефлекс на гадене (с 19,89%). Подобни промени оказват и хомеопатичните средства с изключение на въздействието им върху тактилния усет, който остава непроменен.

Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

В дисертационния труд са представени 16 извода и 10 приноса. Приемам приносите с оригинален характер. Ценен за клиничната практика е създаденият алгоритъм за управление на пациенти с усилен рефлекс на гадене с помощта на хомеопатични лекарствени средства, подходящ както по време на денталното лечение, така и по време на адаптационния период на протетичното лечение.

Авторефератът е написан според изискванията и отразява резултатите постигнати в дисертацията.

Д-р Канлиева е първи автор в три от публикации, свързани с дисертационния труд.

Заклучение

Дисертационния труд на д-р Цветелина Николова Канлиева съдържа научни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ и на Правилника на МУ – Варна.

Поради горензложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване и предлагам на членовете на научното жури да присъдят образователната и научна степен „Доктор“ на д-р Цветелина Николова Канлиева.

Пловдив

31.10.2023 г.

.....
/Доц. И. Стоева, дмн/